

4.1 Ką reiškia įsipareigoti tautai?

„Tauta yra žmogaus buvimo realybė. Žmogiškasis pradas istorijoje reiškiasi per begalinį kalbų, papročių, tikėjimų, rasių, temperamentų įvairumą. Nėra žmogaus, kuris nepriklausytų jokiai tautai. Tauta yra ta konkreti erdvė, kurioje skleidžiasi veikiantis ir kuriantis žmogus“, – teigia literatūros tyrinėtoja Vanda Zaborskaitė. *Kas padeda jaustis tautos atstovu? Kaip įsipareigojame tautai?* Į šiuos ir kitus klausimus atsakymų ieškokime kartu.

 1 uždutis. Remdamiesi lietuvių kalbos žodynais ir enciklopedijomis, raskite ir užrašykite 2-3 žodžio *tauta* reikšmes (žr. *Naudingos nuorodos*).

Tauta — tai 1.

Tauta – tai _____, siejama bendrumo, unikalumo jausmo ir _____

3 uždutis. Perskaitykite savo bendraamžių mintis apie tautą, tautinę tapatybę ir įsipareigojimą tautai. Su kuriomis jų sutinkate, kurioms prieštaraujate? Kodėl?

Man tauta yra kaip didelė šeima. Kai Liepos 6-ąją kartu giedame „Tautišką giesmę“, didžiuojusi, kad esu lietuvis. Kažkaip ypatingai dar nesijaučiu įsipareigojęs savo tautai. Kalbu lietuviškai, švenčiu lietuviškas šventes ir tiek.

Narvydas

Tautą aš suvokiu kaip medį. Tautos žmonės yra kaip vieno medžio šakos ir vaisiai. Aš lietuvis, bet nemėgstu visiems pabrėžti savo tautybės. Man atrodo, kad svarbiau būti geru žmogumi, dorai elgtis, atlikti savo kaip žmogaus pareigas.

Ieva

4.1 Ką reiškia įsipareigoti tautai?

4 užduotis. Perskaitykite tekstą apie tautą ir bendradarbiaudami pasirinktu būdu atsakykite į klausimus, atlikite užduotis.

Tradicinė jaunimo eisena „Lietuvos valstybės keliu“. P. Peleckio nuotrauka

- Skaidydami pasibraukite svarbias mintis.
- Nesuprantamų žodžių reikšmes pasitikrinkite žodyne, išsiaiškinkite su mokytoju.

Apie tautą

Brangiausias tautos lobis ir jos tapatybės svarbus požymis yra gimtoji kalba. Bet žmonių bendrija tampa tauta ir kitų jungčių dėka: bendro istorinio likimo, tos žemės, kurioje vyksta tautos istorinė drama, bendrų biologinių prielaidų ir viso to pagrindu susiklosčiusios tautos kultūros dėka. Papročiai, bendravimo būdas, įprastinė buvimo aplinka; istorinė atmintis, pasakos ir dainos, savoji literatūra ir visi kiti menai; peizažas ir klimatas, dangus, žemė, vandenys – tie dalykai formuoja žmogaus galvosena ir jausena, sieja jį su kitais savo tautos žmonėmis. <...>

Tačiau sutapimas su savąja tauta ne visų esti vienodas. Kartais jis būna paviršutiniškas, negilus, kaip augalas, į smėlėtą dirvą vos įsikibęs trumpomis šaknelėmis, lengvai išraunamas. Dėl vienokių ar kitokių aplinkybių <...> atsidūręs kitų tautų apsuptyje, žmogus gali iš dalies arba visai užmiršti gimtąją kalbą, mažai arba nieko nežinoti apie savo tautos istoriją, prarasti ryšį su jos papročiais, su visa jos dvasine kultūra, persiimti kitos tautos individualumu, ilgai pasijusti esąs kitos tautos žmogumi. Uždarose ir stabiliose praeities gyvenimo formose tautinis identitetas buvo savaiminis, instinktyvus. Naujaisiais laikais, kai visuomenės yra atviros ir dinamiškos, lemiamu dalyku tampa tautinis apsisprendimas, sąmoningas nusistatymas priskirti save vienai ar kitai tautai. <...>

XIX amžius <...> pamatė pasaulio kultūrą kaip margaspalvę puokštę, kur kiekvienas žiedas – kiekviena tautinė kultūra – nulemia puokštės gražumą. Kad ir mažiausiam žiedeliui sunykus, skurdėja visuma. Iš čia kyla atsakomybė už kiekvienos – kad ir mažiausios – tautos išlikimą, jos nepakartojamo savitumo išsaugojimą, jos originalios kultūros puoselėjimą. Tauta yra sutelktinis individas. Kaip kiekvieno individo, kiekvieno asmens, taip ir tautos vertė yra besąlygiška ir savaiminė. Tautų įvairovė – gražiausias Dievo sukurtojo pasaulio ypatumas, jo dosnumo pasireiškimas. Iš čia kyla kiekvienam žmogui moralinis įpareigojimas saugoti savo kalbą, kultūrą kaip pasaulinės kultūros sudedamąją dalį ir jos bendro turtingumo, įvairumo ir gražumo laidą.

Vanda Zaborskaitė „Apie tautą“

Klausimai

1. Kas, anot autorės, yra brangiausias tautos lobis ir svarbus jos tapatybės požymis?
2. Ar kalba yra vienintelė tautos jungtis?
3. Kaip buvimas kitų tautų apsuptyje gali paveikti žmogaus tautinę tapatybę?
4. Paaiškinkite, ar ir kuo skiriasi praeities ir dabarties žmogaus tautinis identitetas?

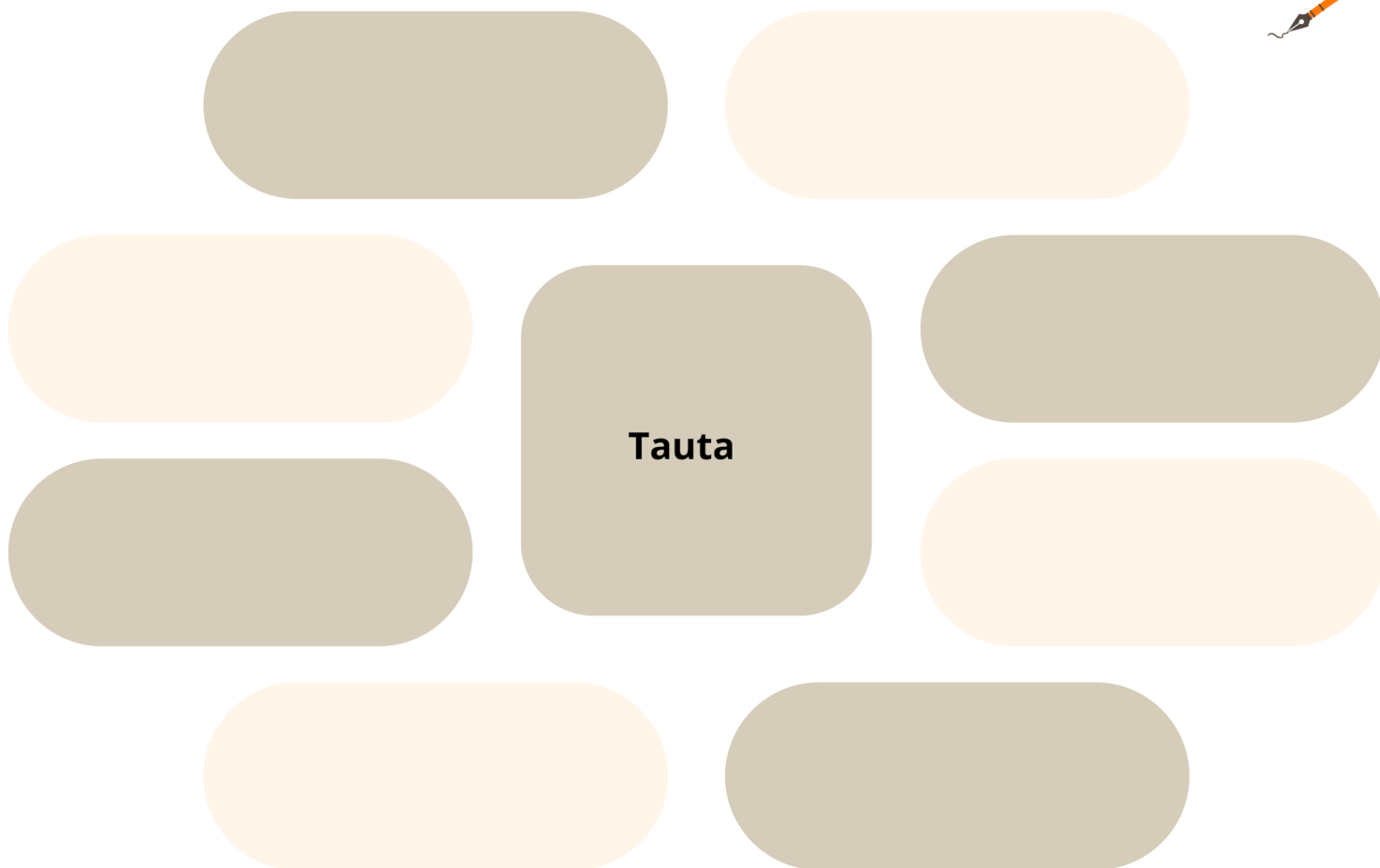

4.1 Ką reiškia įsipareigoti tautai?

5. Paaiškinkite, kaip ši iliustracija susijusi su skaitytu tekstu.

6. Kas žmonių bendrijai padeda tapti tauta? Remdamiesi tekstu, užpildykite mąstymo žemėlapi.

- 7. Kaip manote, koku tikslu literatūros tyrinėtoja Vanda Zaborskaitė rašo apie tautą?
- 8. Kaip, anot teksto autorės, turėtų elgtis tautai įsipareigojęs žmogus?

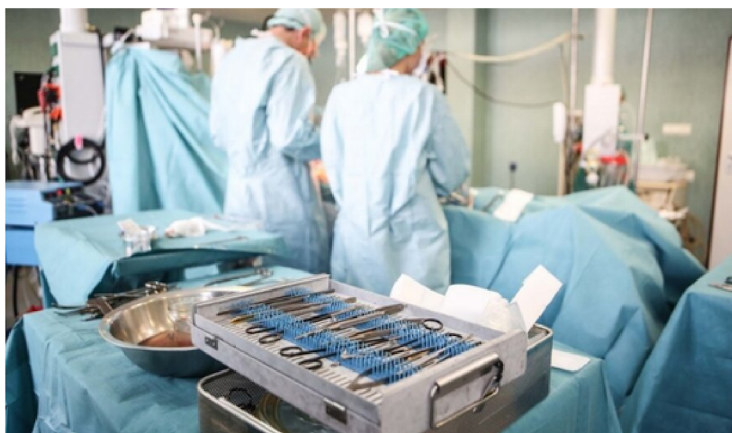

5 užduotis. Remdamiesi skaitytu tekstu, mąstymo žemėlapiu, savo asmenine, socialine patirtimi ir bendradarbiaudami, 2–4 sakiniais vienas kitam paaiškinkite, ką reiškia įsipareigoti tautai.

4.1 Ką reiškia įsipareigoti tautai?

6 užduotis. Patyrinęję nuotraukas, užbaikite sakinį.

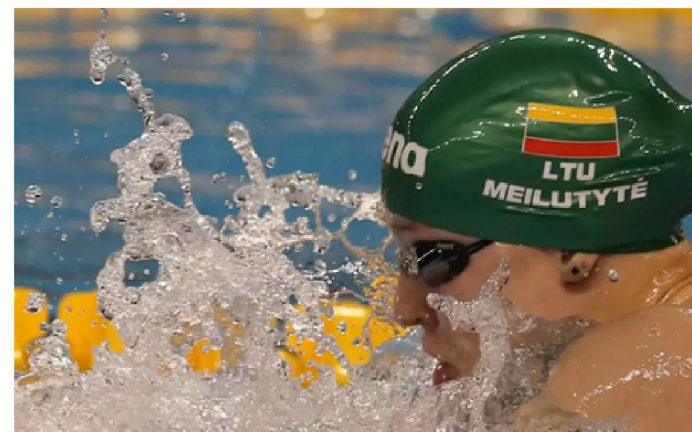
Lietuvos medikai atskyrė smegenų pusrutulius.
K. Čachovskij nuotrauka

Dainų šventė.
A. Sartanavičiaus nuotrauka

Spektaklis „Juoda-Balta“.
D. Putino nuotrauka

Plaukikė Rūta Meilutytė.
EPA nuotrauka

Lazerių kūrimas Lietuvoje.
TV3.lt nuotrauka

Jaunieji šauliai.
S. Mikučio ir E. Beklešovo nuotrauka

Įsipareigoti tautai – tai

Rašymui

A series of horizontal lines for writing, consisting of 18 evenly spaced lines across the page.